

Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie
Ogólnopolska Olimpiada „O Diamentowy Indeks AGH” 2024/2025
Fizyka – Etap 3

Uwaga: za każde poprawnie rozwiązane zadanie uczestnik może uzyskać maksymalnie 20 punktów.

Zadanie 1. Rozważ U-rurkę (rurkę o kołowym przekroju poprzecznym wygiętą w kształt litery U), której ramiona mają różne powierzchnie przekroju poprzecznego, S_1 i S_2 . Rurka wypełniona jest nielepką i nieściśliwą cieczą. Załóż, że połączenie ramion o różnych przekrojach znajduje się w dolnej części U-rurki i nie wpływa na zachowanie cieczy, a słupki cieczy w warunkach równowagi mają jednakową długość (liczoną do miejsca połączenia) równą $l=25$ cm. Oblicz okres małych drgań cieczy w U-rurce. Przyjmij $g=9,81$ m/s².

Zadanie 2. Rozważ układ ruchomych bloczków, którego podstawowym ogniwem jest bloczek z masą m po prawej stronie i drugim identycznym bloczkiem po lewej stronie. Bloczki są nieważkie, a masy i bloczki są połączone nieważką i nierozciągliwą liną.

- a) Oblicz masę zredukowaną układu ruchomych bloczków złożonego kolejno z jednego, dwóch, trzech i czterech bloczków-ogniw. Przyjmij, że ostatnie (najniższe) ogniwo ma masy m po obu stronach. Na tej podstawie spróbuj odgadnąć, jaka byłaby masa zredukowana układu z nieskończoną liczbą ogniw.
- b) Następnie oblicz analitycznie masę zredukowaną nieskończonego układu ruchomych bloczków. W tym celu najpierw zapisz rekurencyjny wzór na masę zredukowaną układu n ruchomych bloczków, μ_n , a następnie zauważ, że masa zredukowana nieskończonego układu bloczków nie zmieni się po dodaniu lub usunięciu jednego bloczka-ogniwa.

Zadanie 3. Rozważ przemianę politropową o równaniu $p/V = \text{const.}$, w której $n=0,5$ mola gazu doskonałego rozprężyło się od początkowej temperatury $T_1=305$ K, zwiększając 1,5-krotnie swoją objętość i wykonując przy tym pracę $W=792$ J. Korzystając z równania przemiany i pierwszej zasady termodynamiki, sprawdź, czy spełniony jest związek: $m = (C_m - C_p)/(C_m - C_v)$, gdzie C_p i C_v to ciepła molowe przy stałym ciśnieniu i objętości, a C_m to ciepło molowe rozważanej przemiany politropowej o wykładniku politropy m . W jakiej innej przemianie (o jakim innym wykładniku politropy m') gaz wykonałby dwa razy większą pracę przy tej samej zmianie temperatury? Jak wtedy zmieniłaby się objętość gazu? Stała gazowa $R=8,31$ J/(mol·K).

Zadanie 4. Pokaż, że na kwadratową ramkę o boku a z prądem o natężeniu i umieszczoną w stałym i jednorodnym polu magnetycznym o indukcji B działa względem osi obrotu łączącej środki przeciwległych boków ramki moment siły o maksymalnej wartości $M = i \cdot a^2 \cdot B$. Ramka ustawiona jest w płaszczyźnie równoległej do linii pola B , a oś obrotu jest prostopadła do linii pola B . Następnie rozwiąż zadanie: ramka opisana jak wyżej początkowo utrzymywana jest w płaszczyźnie równoległej do linii pola. Przyjmij: $B=0,1$ T, $a=10$ cm, $i=1$ A. W pewnym momencie ramkę puszczono, a po czasie $\Delta t=0,2$ s wyłączono pole magnetyczne. Jaką częstotliwość ruchu obrotowego uzyska ramka po czasie Δt ? Ramka wykonana jest z cienkiego drutu o gęstości liniowej masy $\lambda=1,76$ g/cm. Załóż, że w czasie Δt moment siły działający na ramkę się nie zmienił i pozostawał maksymalny. *Wskazówka.* Moment bezwładności pręta o masie m i długości a względem osi przechodzącej przez środek pręta i do niego prostopadłej wynosi $1/12 ma^2$.

Zadanie 5. Wyprowadź wzory na kwantowanie promienia, r_n , i prędkości, v_n , elektronu w atomie wodoru w modelu Bohra. Przyjmij oznaczenia: m – masa elektronu, e – ładunek elementarny, ϵ_0 – przenikalność elektryczna próżni, c – prędkość światła w próżni, h – stała Plancka, n – numer orbity ($n=1,2,3,\dots$). Podaj wartości liczbowe dla $n=2$, jeżeli w stanie podstawowym mamy $r_1=0,53$ Å (angstrema), $v_1=2,2 \cdot 10^6$ m/s. Następnie pokaż, że długość fali materii elektronu w atomie, λ , związana jest z promieniem orbity w następujący sposób: $2\pi r_n = n\lambda$. *Wskazówka.* Wykorzystaj postulaty Bohra: kwantowanie momentu pędu ($L = n \cdot h/2\pi$) oraz ruch elektronu po orbicie kołowej wokół nieruchomego protonu.